

POLITICA ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE **a Î.S. Fabrica de Sticlă din Chișinău**

I. SCOPUL POLITICII

1. Politica antifraudă și anticorupție a Î.S. Fabrica de Sticlă din Chișinău (numită în continuare – ”FSC”) are scopul de a crea un mediu instituțional integru care să prevină și să descurajeze fraudă și corupția. Obiectivele sale sunt consolidarea eticii, responsabilității, transparenței și rezilienței în toate procesele de producție, logistică, aprovizionare, vânzare și administrație. Aceasta urmărește protejarea activelor întreprinderii, a intereselor publice și a reputației, în conformitate cu legislația națională în vigoare.
2. Politica clarifică faptul că orice activitate fraudulentă sau coruptă este interzisă, oferind angajaților și partenerilor un cadru sigur pentru raportarea oricăror suspiciuni și asigurând că acestea vor fi investigate.
3. Politica contribuie la consolidarea controlului intern managerial, ajutând la prevenirea și detectarea activităților ilicite ce afectează interesele financiare, patrimoniale și operaționale ale FSC.
4. Politica se bazează pe următoarele acte normative și juridice relevante:
 - 1) *Constituția Republicii Moldova;*
 - 2) *Codul penal al Republicii Moldova;*
 - 3) *Codul contravențional al Republicii Moldova;*
 - 4) *Codul muncii al Republicii Moldova;*
 - 5) *Legea integrității nr. 82/2017;*
 - 6) *Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016;*
 - 7) *Legea privind avertizorii de integritate nr. 165/2023;*
 - 8) *Legea privind accesul la informație nr. 148/2023;*
 - 9) *Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017;*
 - 10) *Legea privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308/2017;*
 - 11) *Centrul Național Anticorupție – în calitate de autoritate competentă în domeniu;*
 - 12) *Autoritatea Națională de Integritate;*
 - 13) *Convenția ONU împotriva corupției;*
 - 14) *Consiliul Europei – instrumente relevante anticorupție (inclusiv GRECO);*
 - 15) *Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – bune practici și standarde anticorupție.*

II. DOMENIUL DE APLICARE

4. Prevederile acestei Politici se aplică tuturor angajaților, managerilor, membrilor consiliului de administrație, precum și partenerilor, furnizorilor și clienților care interacționează cu FSC.

5. Prevederile acestei Politici acoperă toate activitățile și procesele: achiziții (de materii prime, echipamente, servicii), producție, depozitare, vânzări, gestionarea fluxului financiar, administrarea resurselor umane și orice altă activitate economică sau administrativă.

III. NOȚIUNI GENERALE

6. **"Abuzul"** – reprezintă o depășire a legalității, este o faptă ilegală, adică exercitarea unui drept împotriva scopului lui economic și social, a legii sau regulilor de conviețuire socială. Reprezintă utilizarea intenționată, necuvenită sau necorespunzătoare a bunurilor, echipamentelor, resurselor entității, inclusiv depășirea împuternicirilor atribuite, în scopul obținerii unor avantaje personale materiale, sau de alt gen.
7. **"Corupție"** – utilizarea funcției deținute, contrar legii, în interes privat. În acest sens, utilizarea funcției poate avea loc în mod direct de către deținătorul funcției sau indirect de către intermediari, iar interesul privat poate fi propriu pentru deținătorul funcției sau pentru alte persoane. Reprezintă acele fapte limitative reglementate de lege, precum luarea și darea de mită, primirea de foloase necuvenite, traficul de influență etc.; constituie activitățile ilicite desfășurate în scopul obținerii de avantaje materiale sau morale. Corupția cuprinde încălcarea normelor referitoare la îndatoririle de serviciu, precum și neîndeplinirea obligațiilor legale de către persoanele fizice/juridice, având un grad sporit de pericolozitate socială, cu profunde consecințe negative asupra întregului sistem social. Este acea faptă ilegală care afectează exercitarea normală a funcției și care impune subiectul la diverse forme de acte de corupție și comportament corecțional.
8. **"Acte conexe corupției"** – acțiuni săvârșite în legătură directă cu actele de corupție: abuzul de putere sau abuzul de serviciu; excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu; legalizarea veniturilor obținute din acte de corupție; însușirea de bunuri; cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau prin abuz de încredere; distrugerea sau deteriorarea de bunuri; protecționismul; falsul în acte; falsul în documente contabile;
9. **"Conflict de interese"** – situația în care persoana ce exercită o funcție de conducere în cadrul FSC, are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor, exercitarea imparțială a obligațiilor și responsabilităților legale care îi revin potrivit actelor normative interne și a altor acte normative;
10. **"Factor de risc"** – circumstanță de orice gen care permite, încurajează, provocată apariția manifestărilor de corupție în cadrul FSC.
11. **"Factor de risc de fraudă"** – evenimente sau condiții care indică stimularea ori presiunea de a comite o fraudă sau care oferă oportunitatea de a comite o fraudă;
12. **"Falsul în documente contabile"** – întocmirea sau utilizarea unei facturi ori a oricărui alt document sau înscris contabil care conține informații false, precum și omisiunea cu rea – voință a contabilizării unei plăți, săvârșite în scopul disimilării sau tăinuirii unor acte de corupție;
13. **"Fraudă"** – act intenționat comis prin inducerea în eroare, faptă de înșelăciune săvârșită spre a realiza un profit material prin atingerea drepturilor aduse altei persoane. Orice act ilegal, caracterizat prin înșelăciune, disimulare sau trădare a încrederii, comise de persoane și de entități în scopul obținerii avantajelor financiare, bunurilor sau serviciilor, eschivării de la efectuarea plăților obligatorii, sau garantarea altor avantaje personale ori de afaceri. Frauda presupune inclusiv obținerea la moment sau provocarea pe viitor a unor beneficii sau avantaje necuvenite, ca rezultat al raportării financiare frauduloase, însușirii ilegale de active, neconformității cu actele normative și legislative, știrbirii imaginii și reputației autorității publice.

14. **"Frauda internă"** – frauda comisă de angajații FSC, cât și frauda comisă de angajați care lucrează împreună cu complici externi.
15. **"Frauda externă"** - frauda comisă de autori externi.
16. **"Infrațiune"** – fapta (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală.
17. **"Integritatea profesională"** – capacitatea angajaților de a-și exercita obligațiile și atribuțiile legale și profesionale în mod onest, ireproșabil, dând dovadă de o înaltă ținută morală și maximă corectitudine, precum și de a-și exercita activitatea în mod imparțial și independent, liber de influență necorespunzătoare și manifestări de corupție, fără vreun abuz, respectând supremația legii;
18. **"Fraudă în producție"** – manipularea intenționată a proceselor tehnologice, a parametrilor de calitate, a cantităților de materie primă sau a producției finite, în scopul obținerii unor beneficii necuvenite.
19. **"Fraudă în aprovizionare"** – încheierea de contracte la prețuri supraevaluate cu furnizori preferențiali, primirea de mită pentru atribuirea de licitații, acceptarea unor materii prime de calitate inferioară conform specificațiilor.

IV. PRINCIPII ȘI INSTRUMENTE

20. Conducerea FSC promovează toleranța zero la fraudă și corupție. Toți angajații trebuie să acționeze cu integritate, onestitate și să protejeze resursele întreprinderii.
21. Cultura antifraudă este asigurată prin:
 - Implementarea unui sistem eficient de control intern managerial și financiar.
 - Segregarea sarcinilor critice.
 - Securizarea accesului la depozite, hale de producție, sisteme informaționale și documente sensibile.
 - Evaluarea riscurilor de fraudă în procedurile de achiziții.
 - Implementarea principiului „patru ochi” pentru aprobarea plăților și contractelor semnificative.
 - Managementul funcțiilor sensibile.
 - Recrutarea transparentă a personalului și promovarea eticii profesionale.
 - Investigarea internă a tuturor semnalărilor.
 - Sancționarea faptelor dovedite și recuperarea pierderilor.
 - Plasarea acestei Politici pe site-ul oficial al FSC.

V. MANAGEMENTUL RISCURILOR DE FRAUDĂ ȘI CORUPȚIE

22. Angajații trebuie să evite orice conflict de interese real sau aparent. Frauda poate duce la pierderi financiare mari, oprirea producției și pagube de reputație ireversibile.
23. Procesul de management al riscurilor presupune:
 - **Identificarea riscurilor** specifice (ex: falsificarea bonurilor de cantar pentru materii prime, furtul produselor finite, înțelegeri secrete cu transportatorii).
 - **Evaluarea riscurilor** după probabilitate și impact.
 - **Stabilirea măsurilor de control** (ex: camere de supraveghere în zone cheie, inventariere periodice neprogramate, audit operațional).
24. La această Politică se atașează o listă non-exhaustivă a riscurilor specifice (Anexa 1).

VI. DETECTAREA, INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA

25. Detectarea se realizează prin: controale interne, audit, căsuță poștală la sediu, email dedicat și anume anticoruptie@glass.md, sesizări din interior sau de la parteneri.

26. Orice fraudă detectată sau suspectată trebuie înregistrată și raportată imediat superiorului ierarhic sau Administratorului.
27. Administratorul va institui, un Grup de Investigare a Fraudei cu membri din următoarele direcții, dar fără a se limita la: Juridic, Financiar-Contabil.
28. Semnalările anonime sunt acceptate, dar sunt încurajate informațiile detaliate (cine, ce, unde, când, cum).
29. Semnalările nefondate sau fără detalii suficiente nu vor fi investigate.
30. Raportul final de investigație este prezentat Administratorului. În funcție de concluzii, se vor lua măsuri disciplinare interne și/sau se va sesiza poliția sau procuratura.
31. Direcția Asistență Juridică și Administrativă va monitoriza dosarele înaintate organelor de urmărire penală.

VII. CONFIDENȚIALITATE

32. Toate informațiile legate de investigații sunt confidențiale pentru a proteja toate părțile implicate până la stabilirea nevinovăției sau a vinovăției.

VIII. RESPONSABILITĂȚI

33. Administratorul și Consiliul de Administrație sunt responsabili pentru cultura integrității și pentru sistemul eficient de control.
34. Managerii de direcții sunt responsabili pentru identificarea riscurilor în zona lor, implementarea controalelor și raportarea suspiciunilor.
35. Toți angajații sunt responsabili să acționeze etic, să protejeze activele FSC și să raporteze orice suspiciune.
36. Angajații FSC sunt obligați să declare orice cadou sau beneficiu primit de la furnizori/clienți.

IX. DISPOZIȚII FINALE

25. Prezenta Politică va fi actualizată periodic sau la nevoie.
26. Această Politică nu înlocuiește legislația în vigoare.
27. Politică intră în vigoare la data aprobării.
28. Politică va fi publicată pe site-ul oficial al FSC și afișată în locuri vizibile în unitate.

Riscuri de fraudă și corupție specifice (listă non-exhaustivă)

1. În aprovizionare:

- Achiziții de materii prime (dar fără a se limita la: nisip, sodă, cioburi) de la furnizori preferați la prețuri supraevaluate.
- Acceptarea și facturarea unor cantități inferioare sau a unor materii prime de calitate sub standard.
- Înțelegeri secrete cu furnizorii de combustibil pentru mașini/cuptoare sau alte utilaje.
- Fragmentarea achizițiilor pentru a evita procedurile competitive.

2. În producție și depozit:

- Furtul de produse finite (sticlă, ambalaje).
- Manipularea intenționată a parametrilor cuptorului sau a compoziției amestecului, ducând la rebuturi mari și posibile comisioanele de la furnizorii de materiale de înlocuire.
- Falsificarea registrelor de producție și a datelor de consum energetic.
- Utilizarea neautorizată a echipamentelor și vehiculelor fabricii în scop personal.

3. În vânzări și logistică:

- Sub facturarea sau livrarea neînregistrată a produselor către anumiți clienți, cu înțelegere secretă.
- Acordarea de reduceri nejustificate în schimbul unor beneficii.
- Furtul în timpul transportului intern sau extern.
- Manipularea sistemului de gestiune a stocurilor pentru a ascunde lipsurile.

4. Administrativ-Financiar:

- Plată dublă a facturilor furnizorilor.
- Întocmirea de chitanțe false pentru diurne sau cheltuieli de deplasare.
- Angajarea de rude sau persoane pe bază de favoritism, fără criterii profesionale.
- Conflict de interese atunci când un angajat sau rudă a acestuia are o firmă care furnizează servicii fabricii.
- Primirea de mită de la antreprenori pentru adjudecarea lucrărilor de reparații sau modernizare.
- Șantaj sau presiuni asupra angajaților pentru a acoperi nereguli.